

Remissvar över betänkandet SOU 2021:75 En god kommunal hushållning

Högsby kommun har erbjudits möjlighet att lämna synpunkter på ovanstående betänkande.

Sammanfattning

Utifrån utredningens förslag lämnar Högsby kommun följande ställningstaganden:

- Högsby kommun håller med i utredningens bild av att ekonomin i sektorn som helhet inte är ett problem. Förändringar i regelverket för god kommunal hushållning behöver ta hänsyn till dessa olikheter.
- Det är viktigt att staten skapar goda och långsiktigt hållbara planeringsförutsättningar för sektorn.
- Programmet för god kommunal hushållning kan om det används på rätt sätt stärka och tydliggöra behovet av långsiktighet och inte bara fokusera på att skapa resultat kortsiktigt.
- Högsby kommun motsätter sig till förslaget om att ta bort möjligheten att hänvisa till synnerliga skäl för att inte behöva återställa ett underskott. Det måste finnas en möjlighet att hantera kostnader som kan uppstå vid omstruktureringar alternativt vid oförutsedda händelser.
- Högsby kommun anser även att utredningens bedömning av stark finansiell ställning är för hög och tar inte hänsyn till varje kommuns eller regions förutsättningar. Ett beslut om vad som är en finansiell ställning bör istället fattas av fullmäktige.
- Högsby kommun är positiva till förslaget om konjunkturstabilisering genom en statlig garanti för att hålla uppe intäkterna vid en djupare konjunkturedgång.

Övergripande utgångspunkter

Högsby kommun instämmer i utredningens övergripande bild av sektorns ekonomiska situation och styrning. Utredningen konstaterar att ett mindre antal kommuner och regioner har eller har haft en svagare ekonomisk utveckling och att det finns brister vad gäller efterlevnaden mot gällande regelverk.

Vidare är vår bedömning att regelverket behöver anpassas så att förutsättningar för att skapa en mer effektiv ekonomistyrning för kommuner och regioner finns. Däremot får det inte bli för omfattande och leda till ökad belastning på verksamheterna med risk för minskad effektivitet. Eftersom alla kommuner och regioner har olika förutsättningar får förslagen inte inskränka allt för mycket på det kommunala självstyret.

Nedan kommenteras ett urval av förslagen utifrån dess huvudområden och vi lämnar alternativa förslag där vi ser det motiverat. Vad gäller de av utredningens förslag som vi tillstyrker eller inte har någon uppfattning om så har vi till stor del valt att inte kommentera dessa i vårt remissvar. Vi har kopplat våra kommentarer och förslag till den avsnittsindelning som finns i betänkandets avsnitt 6 och hänvisar till respektive avsnitt.

Vikten av goda planeringsförutsättningar (avsnitt 6.2)

Högsby kommun instämmer i det utredningen kommit fram till om att en effektiv ekonomistyrning främjas av stabila planeringsförutsättningar. Där statens roll mot sektorn måste bli mer långsiktig och inte införa riktade statsbidrag som är kortsiktiga och kostnadsdrivande.

God kommunal hushållning (avsnitt 6.3)

Högsby kommun är positiva till de förslag som utredningen lagt fram. Det skulle innebära att den ekonomiska förvaltningen får ett större fokus på ekonomin och sätter gränsen för verksamheten.

Program för god kommunal hushållning

Högsby kommun ser positivt på utredningens förslag vad gäller att ett långsiktigt program för god kommunal hushållning ska antas av fullmäktige. Däremot är vi frågande till om programmets längd och frekvens av uppdatering ska regleras i lag. Programmets syften borde kunna uppnås även om längd och tidpunkt för uppdatering får variera utifrån lokala förutsättningar.

Mål för ekonomin i programmet för god kommunal hushållning

Högsby kommun instämmer i utredningens förslag om att ha fastställda och samma mål i programmet för hela sektorn. Detta skulle bidra till en långsiktighet när det gäller ekonomistyrningen. Dessutom finns alltid möjligheten att komplettera med egna mål i fall behov finns. Det är dock viktigt att mål sätts och tillåts sättas utifrån varje kommun/regions egna förutsättning och utifrån en egen analys.

Ekonomi i balans (avsnitt 6.4)

Det är viktigt att det betonas att balanskravets syfte är att det ska ses som en lägsta godtagbar nivå för resultaten i kommuner och regioner. Det finns en risk med ett alltför stort fokus på balanskravet och det är att fokuset på långsiktigheten går förlorad i syfte att uppnå resultatmålen här och nu (kortsiktigt).

HÖGSBY
KOMMUN

Undantag från balanskravet - Undantag från kravet på att reglera negativa balanskravsresultat

Högsby kommun motsätter sig utredningens förslag om att ta bort synnerliga skäl. Det måste finnas något sätt att hantera negativa balanskravsresultat som kan uppstå på grund av oförutsedda händelser alternativt om det behövs göras strukturförändringar inom koncernen för att på långsikt uppnå en god kommunal hushållning.

Högsby kommun anser även att utredningens bedömning av nivån på stark finansiell ställning är alldeles för hög och riskerar att på sikt motverka god kommunal hushållning.

Högsby kommun föreslår att:

- Möjligheten att återropa synnerliga skäl för att inte återställa ett underskott utifrån dagens regelverk behålls men att det tydliggörs när detta får tillämpas.
- Stark finansiell ställning kan, i enlighet med utredningens förslag, vara ett särskilt undantag från att återställa ett negativt balanskravsresultat.

Nya balanskravsjusteringar

Högsby kommun ställer sig bakom utredningens förslag om att ökning eller minskning av pensionsförpliktelser till följd av ändring av livslängdsantaganden eller diskonteringsränta inte ska beaktas vid beräkningen av årets resultat efter balanskravsjusteringar.

Resultatreserv (avsnitt 6.5)

En resultatreserv kan främja balans

Högsby kommun gör samma bedömning som utredningen när det gäller att det ska ges möjlighet att spara överskott i en resultatreserv för att motverka balanskravets kortsiktiga perspektiv. För att kunna sikta mot en god kommunal hushållning måste det finnas utrymme för att hantera olika variationer i resultatet och behov som uppstår utöver den löpande verksamheten.

Konjunkturutjämnning (avsnitt 6.6)

Högsby kommun ställer sig bakom utredningens analys att det även fortsättningsvis kommer finnas ett stort behov av säkerhet för kommuner och regioner att i kraftiga konjunkturedgångar kunna få statligt stöd. Annars riskerar det bli kraftiga nedskärningar på kort tid i kommuner och regioner.

HÖGSBY
KOMMUN

Resultatutjämningsreserven avvecklas

Högsby kommun ställer sig bakom utredningens förslag att resultatutjämningsreserven tas bort. Om och när ett garantibidrag från staten införs försvinner resultatutjämningsreservens syfte.

Högsby kommun anser att utredningens förslag till avvecklingsperiod på 10 år är en för lång period. Det bästa vore om medlen i resultatutjämningsreserven kunde överföras direkt till den nya resultatreserven. Annars borde avvecklingsperioden halveras om det nu inte går att flytta över beloppen direkt till den nya resultatreserven.

Garantimodell

Högsby kommun tillstyrker utredningens förslag om att ett regelstyrkt system bör införas som innebär att staten garanterar en lägsta nivå för skatteunderlagsutvecklingen i kommuner och regioner vid en djupare lågkonjunktur.

Budget, räkenskaper och uppföljning (avsnitt 6.7)

Planer och mål i budgeten

Högsby kommun ser positivt på utredningens förslag att **kravet** på att i budget ange särskilda mål och riktlinjer samt finansiella mål med betydelse för god ekonomisk hushållning tas bort. Utredningens förslag om att programmet för god kommunal hushållning ska innehålla en beskrivning av konsekvenser för verksamheten av de finansiella målsättningarna tydliggör att ekonomin utgör den yttre ramen för verksamhetens omfattning och kvalitet.

Vägledning och stöd inom ekonomistyrning (avsnitt 6.9)

Behov av mer vägledning och stöd samt en större kunskap – Utformningen av vägledning och stöd

Högsby kommun delar utredningens bedömning om ett behov av vägledning och stöd för kommuner och regioner i tillämpningen av bestämmelserna om den ekonomiska förvaltningen men får inte bli en administrativ börda för kommunerna och regionerna.

Statistik (avsnitt 6.10)

Insamling av uppgifter om balanskravsutredning, resultatreserv, särskilda skäl och stark finansiell ställning – Insamling av uppgifter om mål i programmet för god kommunal hushållning och i budgeten

Högsby kommun avstyrker utredningens förslag om insamling av ytterligare uppgifter i räkenskapsammandraget. Den administrativa bördan för kommuner och regioner är redan idag mycket omfattande. Om några tillkommande uppgifter ska

HÖGSBY
K O M M U N

lämnas är det viktigt att dessa bidrar till en effektivare ekonomistyrning i enskilda kommuner och regioner.

Övergångsbestämmelser och ikraftträdande

Enligt utredningen föreslås ikraftträdande ske från och med 1 januari 2023. Eftersom flera delar i utredningen bygger på att man ska utgå från ett långsiktigt program är det av vikt att det tydliggörs hur detta ska kunna hanteras praktiskt.

Införande och övergångsbestämmelser måste ta hänsyn till planeringsprocessen i kommuner och regioner så att sektorn ges rimlig tid att ställa om sin ekonomistyrning utifrån de nya reglerna.